

VERBONDEN IN CHRISTUS

Pastoraal beleidsplan 2021-2025

voor de samenwerkende parochies

15 september 2020

Voorwoord

Woorden van Jezus zijn vaak confronterend. Het Evangeliegedeelte dat wij kennen als De Bergrede sluit Hij af met het voorbeeld van twee mannen die ieder een huis gingen bouwen (Mt. 7, 24-29 en Lk. 6, 47-49). Een huis kan een beeld zijn voor ons leven en voor ons geloof. Hoe stevig is dat eigenlijk? Hoe is het fundament? Is het huis stormbestendig? Twee mannen bouwen allebei een huis.

Het verschil blijkt als het gaat regenen en stormen. De ene man heeft dieper gegraven. Hij heeft het fundament opgezocht waarop zijn huis gebouwd moet zijn. Het kostte hem meer moeite.

Jezus vraagt ons in het Evangelie om niet alleen naar zijn Woorden te luisteren, maar ook om ernaar te handelen. Met dit beleidsplan geven we aan dat onze bedoelingen, plannen en inspanningen gericht zijn op de verkondiging van het Evangelie van onze Heer Jezus Christus. Hij is het fundament. Wie zich aan Hem heeft toevertrouwd, heeft op de vaste rots gebouwd. Zijn woorden horen én doen is met vertrouwen op weg gaan. In een tijd waarin de Kerk in onze regio krimpt en een grotere inspanning wordt gevraagd om het geloof te verkondigen, blijft de Boodschap die zij uitdraagt een vreugdevolle: de Heer, de Rots is ons altijd nabij, in de storm blijft Hij aanwezig en stelt Hij maar één vraag: "Waar is uw geloof (Lk. 8, 25)?" Zijn Geest heeft door de eeuwen heen de Kerk geleid. Je kunt een schip alleen bijsturen als het vaart. Als een fundament niet stevig blijkt, zakt het huis scheef. Eenmaal gebouwd, kun je moeilijk aan een fundament iets veranderen. In het geloof kan dit wel. Een stevig fundament kan gelegd worden of verstevigd wanneer telkens opnieuw verkondigd wordt wat Jezus heeft gedaan en gedaan wordt wat Jezus heeft verkondigd. De wereld verandert. Het kerkelijke landschap verandert. Kijkend naar een huis letten we vaak op uiterlijke kenmerken en bouwhistorie. Het belangrijkste is vaak voor het oog verborgen en kan gemakkelijk worden vergeten.

Dit beleidsplan wil dienstbaar zijn aan de verkondiging van het geloof in onze parochie in dit gedeelte van de Oost Achterhoek en bijdragen aan het fundament van de Kerk van de toekomst.

Vastgesteld in de vergadering van het pastorale team te Groenlo op 15 september 2020

Pastoor H.A.M. de Jong

Pastor R.E.C. den Hartog

Diaken C.G.J. Peters

Pastoraal werker C.A.M. Roetgerink

Bouwen aan de kerk van de toekomst

Op 1 juli 2017 is een pastorale samenwerking ontstaan tussen de parochies St. Ludger en St. Paulus. Eén pastoraal team werd onder leiding van pastoor H.A.M. de Jong verantwoordelijk voor het pastorale beleid van beide parochies. De pastorale programma's zijn geleidelijk aan ineen geschoven en de pastorale organisatie is deels ook één geworden. In 2018 formuleerde het pastorale team de koers in het beleidsplan "Met gelovig vertrouwen de toekomst in!" We beginnen hier graag met onze visie op de kerk van de toekomst zoals in 2018 omschreven:

De kerk van de toekomst is die kerk die met groot vertrouwen en vrijmoedigheid van het geloof getuigt door het geloof in God ter sprake te brengen. Voor christelijke geloofsgemeenschappen is de belangrijkste opdracht om leerling van Jezus Christus te zijn. Het is meer en meer een diaconale kerk doordat gelovigen het leven, geestelijk en materieel, delen. In die kerk zullen geloofsgemeenschappen zijn waarin bewuster de christelijke waarden geleefd worden.

Waar is ons vertrouwen? Het vertrouwen waar Psalm 127 over spreekt: "Als de Heer niet helpt bij het bouwen van een huis, dan heeft het geen zin, ook al doen de bouwers hun best". Het gaat om (Gods)vertrouwen dat zich daadwerkelijk uit in de manier waarop een parochie als gelovige gemeenschap functioneert. Voor kerkopbouw en kerkvernieuwing zijn o.a. drie zaken van belang: een inspirerende visie, een begaanbare weg en vertrouwen (Jan Hendriks¹).

Afspraken en kerkelijke regels zijn geen stok om te slaan, maar de neerslag van een eeuwenoud beproefd geloof, als een stok om te gaan (Mgr. Gerard De Korte).

Bij deze weg is de godsvraag cruciaal (Hendriks). De worsteling van Mozes met God over zijn leiderschap ten tijde van de uittocht is voor hem, Hendriks, herkenbaar en ook een beeld van kerk-zijn in onze tijd: "Als U zelf niet meegaat, laat ons dan niet verder trekken. Hoe zou moeten blijken dat U mij goed gezind bent, mij en ook uw volk, tenzij U met ons meegaat?" (Ex. 33²) Geleefd geloof en ervaringen met een betrouwbaar gebleken God zijn dus cruciaal. We mogen vertrouwen dat het Gods Geest is die waait en ons inspireert en in beweging zet om te bouwen aan de Kerk van de Heer.

We voegen daaraan nu toe, dat Jezus in het Evangelie wijst op het stevige fundament dat nodig is om te geloven (Mt. 7, 24-29). Fundamenten zijn onder een huis niet zichtbaar, maar van groot belang voor het gehele bouwwerk. Het huis op de rots is het symbool van mensen die in geloof en met vertrouwen hun leven de weg van Jezus gaan en samen bouwen aan Zijn Kerk.

"God renoveert", is een titel die ons aanspreekt. Een persoonlijke relatie met God aangaan zou de geloofsweg van ieder dienen te zijn. Vanuit de traditie nemen we mee dat er hoop is en christenen niet bang hoeven te zijn (Ps. 127). Er zijn tekenen. "Blijf niet staren op wat vroeger was. Ik ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen. Merk je het niet?" (Jes. 43, 18). Het komt nu veel meer aan op het getuigen van het persoonlijke geloof, getuigen in woord en daad: "Ga, en maak alle volkeren tot mijn leerlingen (Mt. 28, 19).

¹ Jan Hendriks in: Vertrouwen en Verlangen (2008)

² Exodus 33, 15-16

De samenleving is voortdurend ook in verandering. Er leeft in mensen een verlangen naar geloof, naar God. Christenen zijn er, maar de vraag is: hoe bewust getuigen zij in hun levenshouding? Christenen mogen niet zwijgen over onrecht, niet zwijgen over het Evangelie. Als God 're-noveert', dan betekent dit dat Zijn heilige Geest ons aanvuurt tot 'her-nieuwen', zodanig dat Kerk en geloven weer bruikbaar worden naar huidige maatstaven. Dus geen onderhoud, maar renovatie.

Reorganisatie en kerkstructuren zijn feitelijk slechts hulpmiddelen voor waar het werkelijk om gaat: geloof, hoop en liefde in de harten van mensen. Dat begint met leerling willen zijn van Jezus. Nodig Hem uit bij jouw thuis, in jouw hart. We zien dit bij de Emmaüsgangers (Lk. 24). Jezus dringt zichzelf nooit op. God heeft geduld met ons. Hij wandelt met ons mee en wij herkennen Hem aan het breken van het Brood.

In dit beleidsplan geven we een eerste aanzet tot renovatie en de richting en inspiratie voor het bouwen aan de Kerk van de toekomst in de Oost-Achterhoek.

1. Missie en visie

Geloof en kerk zijn noch in de samenleving noch in het persoonlijk leven van mensen meer vanzelfsprekend. De grote traditionele kerken krimpen. Het aantal kerkgangers neemt af. Mensen, zeker jonge mensen durven er soms nauwelijks voor uit te komen dat ze iets hebben met geloof en kerk.

Zo is het ook in onze parochie. We willen de uitdaging aangaan om in deze situatie mensen opnieuw aan te spreken en te inspireren, omdat we ook behoefte aan zingeving en religiositeit ervaren. Ook zien we mensen die zoeken naar het fundament, naar diepgang, naar waar het eigenlijk in het geloof om gaat: het vertrouwen en bouwen op de Heer.

1.1 Missie

Paulus en Ludger herinneren ons aan de missionaire verkondiging van het Evangelie. Beiden zijn geraakt door het geloof dat de weg van Jezus Christus dé weg is die ons dichterbij de Bron en het fundament van alle leven, bij God, brengt. Beiden stonden voor de taak de Blijde Boodschap te verkondigen aan mensen die daar vreemd tegenover stonden. In weerbarstige tijden zijn ze trouw gebleven aan die verkondiging. We zien het als onze opdracht om in een veranderende wereld als leerlingen van Jezus Christus in onze tijd een getuige te zijn van geloof, hoop en liefde voor God en voor de mensen.

We zien het als onze opdracht om anderen te helpen leerlingen van Jezus te worden (Mt. 28, 19-20).

1.2 Visie

Het pastorale beleid van de parochie is erop gericht om mensen actief en op een verstaanbare manier met het Evangelie van Jezus Christus in aanraking te laten komen. Dat gebeurt in en vanuit onze geloofsgemeenschappen en in vertrouwen op de leiding van Gods goede Geest. Dit veronderstelt kennis van en inzicht in de situatie van mensen tot wie de Kerk zich richt. Zo dragen wij bij aan de opbouw van de Kerk en groei van het katholieke geloof in de Oost-Achterhoek. Een parochie van onderhoudspastoraat naar bloei, geeft hoop.

1.3 Kernwaarden en ambities

Onze parochie kent de volgende kernwaarden en ambities:

- a. een *vierende* parochie, waarin mensen samen onderweg zijn en hun leven vieren in relatie tot God;
- b. een *lerende* parochie, waarin verhalen uit de Schrift inspirerend en enthousiast worden doorverteld, zodat de levenservaringen van jong en oud erin weerklinken;
- c. een *zorgende* parochie, waarin mensen elkaar ontmoeten, omzien naar elkaar en betrokken zijn op elkaar;
- d. een *gastvrije* parochie, die openstaat en met respect mensen opneemt;
- e. een *uitdagende* parochie, die keuzes maakt tot verandering en van harte gedragen wordt door parochianen.

We doen dit met geloof, hoop en liefde, met veerkracht, door mensen bij elkaar te brengen en ruimte te bieden aan jongeren.

2. Pastoraal beleid

Kerk en geloven bevinden zich midden in grote veranderingen. We zien een afnemende betrokkenheid. Dat is onder andere zichtbaar in kerkelijke participatie, het aantal vrijwilligers en de financiële bijdragen. We constateren dat het verwoorden van het persoonlijke geloof niet vanzelfsprekend is en vaak blijft steken bij 'buitenkant'. Anderzijds merken we een verlangen van mensen naar diepgang om juist meer met 'binnenkant' van geloven bezig te zijn. Het vanzelfsprekende wordt meer een bewust geloven.

De vitaliteit van onze 16 geloofsgemeenschappen staat onder druk. Het is mede om die redenen dat er in het pastorale beleidsplan 2018-2021, met de titel "Met gelovig vertrouwen de toekomst in!", keuzes gemaakt zijn in het pastorale programma en de organisatie. Activiteiten rond de voorbereiding en vieringen van de sacramenten zijn meer samengevoegd. Het aantal weekendvieringen is gefaseerd verminderd. De beide parochiebesturen hebben met hun bestuurlijke beleidsplannen gelijke tred gehouden in deze ontwikkelingen. Een gevolg is dat 10 van de 16 parochiekerken uiterlijk vóór 1 januari 2026 aan de Goddelijke Eredienst worden of reeds zijn onttrokken. Lokale geloofsgemeenschappen zitten nog volop in dit grote veranderingsproces. Het loslaten van een eigen en vertrouwd kerkgebouw en het onderzoeken welke vitaliteit er is om vormen van lokaal geloven op te bouwen is geen sinecure. In deze beleidsperiode zal het pastorale team hierbij ondersteuning bieden en actief een appél doen op de roeping en verantwoordelijkheid van ieder die gedoopt is: blijf niet aan de zijlijn staan maar zet je gaven en talenten in voor je geloofsgemeenschap en voor het grote geheel en zet daarbij de stap naar de ander.

Langs drie lijnen gaan we ons pastoraal beleid ontwikkelen.

Allereerst het kernprogramma, vervolgens de zorg voor pastorale lokale nabijheid en ontmoetingen van en tussen parochianen én het terrein van het pastoraal ondernemerschap.

Het pastoraal team is voor het geheel verantwoordelijk. Toch is er verschil tussen deze beleidslijnen. Naast een inhoudelijk verschil is er ook verschil in diegenen die het eerst aanspreekbaar zijn op de uitvoering ervan. Bij het kernprogramma is dat het pastoraal team, bij pastorale nabijheid de lokale geloofsgemeenschap en bij het pastoraal ondernemerschap kan dat een van beiden of gezamenlijk zijn.

Vrijwilligers blijven onmisbaar bij de uitvoering van alle onderdelen van het pastoraal beleid. Het pastorale team draagt zorg voor werving en inhoudelijke toerusting van vrijwilligers. Voor de nieuwe parochie zal er één nieuw vrijwilligersbeleid worden gemaakt.

2.1 Pastorale kerntaken

Het gaat hier om de traditionele taken van de parochie. Concreet gaat het om de taken die de R.K.-Kerk ziet als wezenlijk en die het kader vormen van het handelen van de parochie: eucharistievieringen en andere vormen van vieren en sacramentenbediening, (sacramenten-) catechese, uitvaarten, persoonlijk pastoraat en individuele noodhulp. De meeste van deze taken zullen steeds meer op centraal niveau plaatsvinden. De leden van het pastoraal team voeren dit programma uit, ondersteund door vrijwilligers.

2.1.1 Eucharistievieringen

De afgelopen jaren is er in beide parochies hard gewerkt om de voorbereiding en het vieren van de initiatiesacramenten te concentreren op enkele locaties. Dit is nodig omdat er minder deelname is, er minder vrijwilligers beschikbaar zijn om de voorbereiding op deze sacramenten te ondersteunen en te begeleiden en ook de beschikbaarheid vanuit het pastorale team beperkter is geworden.

De parochie-in-oprichting kent de H. Calixtusbasiliek in Groenlo als eucharistisch centrum, waar elke zondag op een vast tijdstip en op hoogfeestdagen, eucharistie wordt gevierd. In de H. Bonifatiuskerk in Lichtenvoorde zal, voor zover dat mogelijk is, ook elke zondag eucharistie worden gevierd. Het vieren van de sacramenten zal in elk geval in het eucharistisch centrum en in Lichtenvoorde plaatsvinden.

Weekendvieringen vinden verder volgens het basisrooster, om de twee weken, plaats in de 4 overige kerklocaties waarbij gestreefd wordt in elke kerklocatie één keer per maand eucharistie te vieren:

- Beltrum - Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming
- Eibergen - H. Mattheus
- Winterswijk - H. Jacobus
- Zieuwent - H. Werenfridus.

Op 1 januari 2020 heeft het pastorale team een begin gemaakt met fasegewijs te stoppen met weekendvieringen op de overige locaties.

Bij de 2^e fase die ingaat op 1 januari 2021 gaat dit om de locaties:

- Christus Koning - Lievelede
- H. Caecilia - Rietmolen
- OLV van Lourdes - Mariënelde.

De 3^e en laatste fase gaat in op 1 juli 2021 voor de locaties:

- H. Caecilia - Neede
- St. Helena - Aalten
- H. Agatha - Harreveld
- H. Johannes de Doper - Meddo.

Tot 1 januari 2022 bestaat de mogelijkheid dat vrijwilligers maandelijks voor kunnen gaan in een woord- en communieviering. Vanaf 1 januari 2022 is dat maandelijks een woord- en gebedsviering.

Volgens een rooster vinden er door de week eucharistievieringen plaats in lokale geloofsgemeenschappen. Ook zijn er eigen gebedsmomenten waarin vrijwilligers uit de parochie zelf voorgaan.

De volgende vieringen blijven mogelijk, ook al zijn er geen vaste weekendvieringen meer, tot het moment dat het kerkgebouw aan de Goddelijke eredienst onttrokken is:

- woord- en gebedsviering
- het kerkelijke morgengebed (Lauden) en avondgebed (Vespers)
- rozenkransgebed
- avondwake
- uitvaart
- huwelijksviering, huwelijksjubileum
- schoolviering
- viering bij gelegenheid van het patroonsfeest van een geloofsgemeenschap
- viering bij gelegenheid van bijzondere lokale festiviteiten, zoals kermis- of schuttersviering.

Deze vinden plaats na overleg met het pastorale team en altijd via een aanvraag bij het centraal parochiesecretariaat. Dit geldt ook voor een verzoek om een andere invulling.

2.1.2 Vieren van de sacramenten

a. Sacramenten van de initiatie

Sacrament van het Doopsel

De doopviering kan plaatsvinden in één van de 6 kerklocaties van de parochie. Dopen gebeurt, bij voorkeur, in een groep van maximaal vier kinderen, waar twee voorbereidingsavonden aan vooraf gaan. Er is een parochiële doopwerkgroep die de voorbereidingsbijeenkomst samen met de betreffende pastor organiseert. Het dooprooster geeft de doopdata aan, welke worden gepubliceerd. In principe vinden doopvieringen plaats op zaterdagmiddag. De aanmelding vindt plaats bij het centrale parochiesecretariaat.

Eerste Heilige Communie

Voor de viering, die plaatsvindt in het voorjaar, kunnen in september/oktober kinderen aangemeld worden. Dit gebeurt via een formulier dat op de website staat. Het centraal parochiesecretariaat heeft een coördinerende taak. Aanmelden kan ongeacht de school of de locatie waar het kind bij hoort. Kinderen moeten minimaal in groep 4 van het basisonderwijs zitten. Dit is een tweede stap op de weg van geloof. Wanneer de eerste stap, de doop, nog ontbreekt kan dit alsnog worden gevraagd.

Ouders kunnen er ook voor kiezen om meerdere kinderen samen op te geven, mits de jongste voldoet aan de minimumeis van groep 4 van het basisonderwijs. In welke kerklocatie(s) de Eerste Communievieringen zullen plaatsvinden bepaalt het pastoraal team afhankelijk van de aanmeldingen.

Er wordt één weekend (zaterdag en zondag) gepland voor de (voormalige) St. Paulusparochie en voor de (voormalige) St. Ludgerparochie. Het aantal vieringen dat gepland moet worden hangt jaarlijks af van de aanmeldingen.

De vieringen zullen in de Paastijd in kleine groepen plaatsvinden op basis van de goede ervaringen en feedback in de evaluaties van 2019 als noodplan uitgevoerd in de coronapandemie met een digitale liturgie d.m.v. een PowerPoint presentatie.

Er is een gezamenlijk voorbereidingsprogramma bestaande uit verschillende onderdelen waar eucharistievieringen, gesprekken, gezamenlijke activiteiten, kennisoverdracht, film en liederen een belangrijke rol spelen.

Sacrament van het Vormsel

Jaarlijks kan daarvoor worden aangemeld tot september door jongeren vanaf groep 8 van het basisonderwijs of ouder. Ook hier geldt dat kinderen uit een gezin gezamenlijk kunnen deelnemen, mits het jongste kind in groep 8 zit. In het najaar vindt een speciaal en intensief voorbereidingsweekend plaats van vrijdagavond tot en met zondagmiddag. Dit wordt voor en door jongeren georganiseerd.

Voor de viering van het heilig Vormsel, die in het najaar in het eucharistisch centrum plaatsvindt, komt de vormheer naar onze parochie om de jongeren het sacrament te kunnen laten ontvangen.

Contact met de R.K. basisscholen

Het aanbod dat de pastoraal werker op school kan komen blijft van kracht, met name tijdens de periode van voorbereiding op de sacramenten in groep 4 en 8.

b. Sacramenten van de genezing

Sacrament van boete en verzoening

Na bijvoorbeeld een pastoraal gesprek met een priester, waarin de gelovige zijn geweten onderzoekt, kan de biecht volgen. Daarin spreekt de gelovige zich uit tot Christus over wat hij of zij fout gedaan of gezegd heeft. De priester spreekt vervolgens, in naam van Christus, uit dat iemands zonden zijn vergeven. Voor of na de doordeweekse eucharistievieringen en op gezette tijden in het eucharistisch centrum is er biechtgelegenheid. Ook kan er persoonlijk contact opgenomen worden met een priester. De vaste tijden waarop het sacrament van vergeving ontvangen kan worden, worden gepubliceerd.

Sacrament van de ziekenzalving

Wanneer een zieke, oudere of kwetsbare ervaart dat het leven steeds brozer wordt door een afnemende gezondheid kan het Sacrament van de Zieken, de ziekenzalving kracht en troost geven om pijn, onzekerheid of het naderende levenseinde tegemoet te treden. De priester bidt voor en met de zieke, legt de handen op en zalft met olie voorhoofd en handen als teken dat God mensen juist in hun zwakheid nabij wil zijn, wil sterken en vergeven. In de volksmond wordt ook wel gezegd: "Hij wordt bediend".

Via de pastorale noodwacht kan een afspraak daartoe worden gemaakt. Dit sacrament kan vaker ontvangen worden en is in verschillende levensfasen aan te vragen.

Zowel het sacrament van de ziekenzalving als de ziekenzegen kunnen ook ontvangen worden in een gezamenlijke viering, bijvoorbeeld voorafgaand aan een jaarlijkse ontmoetingsbijeenkomst voor ouderen of kwetsbaren. Een aanvraag voor een viering dient een half jaar tevoren te worden aangevraagd bij het centraal parochiesecretariaat.

c. Sacramenten van de levensstaat

Sacrament van het Huwelijk

Het huwelijk is een feestelijke viering waarin man en vrouw elkaar, en de kinderen die zij mogen ontvangen, liefde, zorgzaamheid en trouw voor het leven beloven. Voor de Kerk wordt in het ja-woord, dat mensen in de huwelijksviering naar elkaar toe uitspreken, Gods liefde zichtbaar. Daarom is het verbond dat man en vrouw met elkaar sluiten een sacrament. De priester of diaken, die namens de kerk aanwezig is, bevestigt de huwelijksverbintenis en spreekt een zegen over het bruidspaar uit.

De voorbereiding van het kerkelijk huwelijk vraagt tijd en aandacht en is in onze parochie maatwerk. Ieder bruidspaar wordt immers gevormd door twee unieke personen met een eigen levensgeschiedenis. Voor het eigene van elk bruidspaar en voor wat het huwelijk gelovig gezien betekent, hebben wij aandacht. Wij nemen de tijd om met het paar tot een persoonlijke en waardevolle viering te komen.

De voorbereiding gebeurt in een aantal persoonlijke gesprekken met de assisterende priester of diaken. Afspraken hiervoor worden in onderling overleg gemaakt. Wanneer dat mogelijk is worden meerdere bruidsparen samengebracht. De voorbereiding is gericht op de betekenis van trouwen voor de kerk en het sacramentele teken van het kerkelijk huwelijk. In de gesprekken komt ook het persoonlijke geloof ter sprake en de wijze waarop de echtparen in hun huwelijk geloven en kerk een plaats denken te geven.

Aanmelding hiervoor kan het hele jaar door, maar dient wel tijdig, minimaal zes maanden tevoren, te worden aangevraagd bij het centraal parochiesecretariaat. Het secretariaat geeft informatie over de benodigde gegevens voor het huwelijksformulier en om het huwelijk aan te kunnen gaan alsmede praktische informatie.

Sacrament van de Wijding

De Kerk kan niet zonder gewijde ambtsdragers. Het is belangrijk om aandacht te blijven vragen voor de noodzaak om nieuwe priesters en permanente diakens te vormen, het roepingenpastoraat te ondersteunen en hiervoor te bidden. We ondersteunen de activiteiten van de diocesane opleidingen in deze.

2.1.3 Catechese - Sacramentencatechese

Catechese als speerpunt

We zijn niet ver weg van het punt dat er geen mensen meer bestaan die ons geloof en gelovig erfgoed kunnen doorgeven. De Bijbel, 'het basis-kookboek' van de Kerk, de grammatica van het geloof zal verdwijnen wanneer we dit nu niet serieus nemen. Natuurlijk blijft het Woord van God bestaan. Belangrijk vinden wij dat we verhalenderwijs als zoekende mensen hieruit onze antwoorden op levensvragen mogen formuleren. Jezus sprak in gelijkenissen wanneer Hem moeilijke vragen werden gesteld. Dit zijn alledaagse verhalen die een spiegel voorhouden en waaruit je zelf gedachten kunt destilleren. Wel gaat dat steeds over mensen die nieuwe kansen krijgen, over Gods barmhartigheid en Zijn Koninkrijk. Over de wil van de Vader die een andere logica kent dan menselijk gesproken. Bij God gaat alles op de kop: de eersten zullen de laatsten zijn, de kleinsten de grootsten, de rijke arm en de arme rijk. Het goede raakt het kwade aan en daardoor zal het veranderen. Geloof, hoop en liefde zijn de grote dingen waar het steeds om gaat (1 Kor. 13, 13). Er bestaat geen waarheid los van de liefde.

Sacramentenvoorbereiding

Voor elk sacrament geldt dat de voorbereiding jaarlijks wordt aangeboden voor een groep die zichzelf daarvoor aanmeldt.

Aanbod en vormen van catechese

a. Volwassencatechese - Catechumenaat

Wanneer het er nooit van gekomen is om gedoopt te worden, de communie en het vormsel te hebben ontvangen, dan kan dat alsnog. Ook zijn er mensen die zich aangetrokken voelen, het geloof ontdekken en hun thuis vinden in de Rooms-Katholieke Kerk. Jaarlijks worden er volwassen mensen toegerust om toe te treden, ongeacht hun achtergrond. Zij ontvangen de drie eerste zgn. initiatiesacramenten in één viering. Bij voorkeur worden zij in een groep voorbereid op hun opname.

Jaarlijks zullen we op de mogelijkheid wijzen om deel te nemen.
Aanmelden kan bij één van de leden van het pastoraal team of het centraal parochiesecretariaat.

b. Kunst en Inspiratie

Een jaarlijks programma van een reeks bij elkaar behorende avonden, waarin aan de hand van Bijbelse verhalen en kunst of een kunstenaar in gesprek wordt gegaan. We mediteren over wat ons bezielt en bezighoudt. Meestal afgesloten door een kloosterdag.

c. Ontmoeting en Inspiratie

Er wordt een divers programma door het jaar heen aangeboden waarin op inspirerende manieren en met variatie in thema's het geloof ter sprake komt en we elkaar kunnen ontmoeten. Men kan van afzonderlijke onderdelen al dan niet gebruik maken door opgave vooraf. Hiervoor worden sprekers uitgenodigd, kijken we samen naar een film of zoeken we naar nieuwe andere vormen.

d. Incidentele andere vormen van catechese

Toerusting wordt aangeboden via de website, nieuwsbrief en parochieblad.

We denken daarbij aan bijeenkomsten als "Opnieuw beginnen" of een groep "Geloven Nu" of een gespreksgroep rondom een boek of een thema.

e. Vorming en toerusting

Wij streven ernaar de parochie en haar vrijwilligers vitaal en enthousiast te houden.

Naast de werving van nieuwe vrijwilligers blijft de aandacht voor vorming en toerusting belangrijk. Iedere doelgroep binnen de parochie komt hiervoor in aanmerking, van bloemengroep tot kosters, tot leden van inhoudelijke werkgroepen als uitvaartvoorgangers, sacramentenvoorbereiding, etc.

f. Werving voor de opleiding tot catecheet

Naast de priester- en diakenopleiding biedt het aartsbisdom opleidingen aan voor vrijwillige medewerkers voor onze parochies. Het aantal betaalde medewerkers van de Kerk in de parochies neemt af en de omvang van de parochies neemt toe. Dat heeft ook gevolgen voor de organisatie van de parochie. Daarom is het van groot belang dat er voor nu en de toekomst vrijwilligers toegerust worden die naast de priesters, onbezoldigde permanente diakens, pastoraal werk(st)ers en andere vrijwilligers een ondersteunende en verbindende rol op het terrein van catechese, caritas en diaconie willen en kunnen vervullen en die op deze terreinen ook zelf actief zijn.

Momenteel hebben we een catecheet en een diaconaal assistent in opleiding. Beiden zullen naar verwachting medio 2021 hun opleiding afronden en met zending van de aartsbisschop voor onze parochies beschikbaar zijn.

2.1.4 Uitvaartvieringen

Kerkelijke uitvaarten, bij voorkeur in de vorm van woord- en gebedsvieringen, kunnen gehouden worden in één van de zes kerklocaties. In de overige kerkgebouwen tot het moment waarop de kerk aan de goddelijke eredienst is onttrokken.

Voorgangers in deze vieringen zijn, indien mogelijk, leden van het pastoraal team en toegeruste en door het pastoraal team aangewezen vrijwilligers.

Alle uitvaarten binnen de geloofsgemeenschappen van de parochie worden vanuit één centraal aanmeldingspunt gecoördineerd. Er is een vast telefoonnummer waar een uitvaartcoördinator bereikbaar is. De coördinator geeft de uitvaartleider en nabestaanden informatie over de beschikbare mogelijkheden, maakt afspraken met hen en informeert de betreffende kerklocatie en voorganger.

2.1.5 Persoonlijk pastoraat

Een mens kan veel meemaken in het leven. Soms kan dat zoveel vragen oproepen, dat er behoefte ontstaat om er met een pastor over in gesprek te gaan. In een pastoraal gesprek is de pastor er en luistert naar het (levens-)verhaal en de omstandigheden, met alle zorgen en zegeningen. Een pastor is bij uitstek geschikt om met de parochiant te zoeken naar de aanwezigheid van God in uw bestaan. Een afspraak kan met de pastor zelf gemaakt worden of via het centraal parochiesecretariaat of middels de verspreide uitnodigingskaarten 'pastor op bezoek'.

2.1.6 Individuele noodhulp

Naast geestelijke pastorale zorg kan er ook behoefte zijn aan materiële en financiële zorg en hulp. De Parochiële Caritas Instelling (PCI) behartigt met discretie deze zorg namens de parochiegemeenschap. Caritas betekent liefdevolle zorg. De PCI heeft tot doel dienstbaar te zijn aan de samenleving door aandacht te geven aan de concrete (financiële) noden en behoeften van personen en door bij te dragen aan het bevorderen van de sociale rechtvaardigheid.

De PCI is een eigen rechtspersoon en kent derhalve een eigen bestuur, reglement en beleidsplan. Jaarlijks is er contact met het parochiebestuur en lokaal zijn PCI-vrijwilligers actief in de geloofsgemeenschappen. Een goede samenwerking met de lokale pastorale coördinator zal het caritaswerk bevorderen.

2.1.7 Diaconie

In het Nieuwe Testament wordt het woord 'diakonia' (dienst) heel breed gebruikt voor alle dienstwerk binnen de Kerk. Het uitgangspunt ligt in het leven van Jezus Christus: Zijn leven in daad en woord als diaconie: "Ik ben niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen" (Mc. 10,45). Dit betekent de levensweg van Jezus gaan. Voor ons is dat concreet: dienstbaar zijn zoals Jezus dat was met betrekking tot mensen in nood; Hij reikte nieuw leven aan. De werken van barmhartigheid, zoals verwoord in het Evangelie (Mt. 25, 31-46), zijn een belangrijke inspiratiebron. Door middel van de werken van barmhartigheid kan iedere gelovige een diaconaal gelovige worden. Diaconale zorg, gebed, opkomen voor mensen in nood wordt zichtbaar en erfahrbaar in het vieren van de eucharistie en op andere momenten, de individuele inzet en betrokkenheid van parochianen en het gezamenlijk werken aan het helpen oplossen van noden.

Kerk en samenleving zijn op elkaar betrokken. Lokale geloofsgemeenschappen zullen de komende tijd meer en meer diaconale gemeenschappen worden. Zie verder onder 2.3.

Diaconie en liturgie, en eucharistie in het bijzonder, zijn met elkaar verbonden. Het bidden en overwegen in de geloofsgemeenschap staan niet los van de samenleving.

Werving voor de opleiding tot diaconaal assistent

Zie onder 2.1.3. f

Beleidsadviesgroep Diaconie

De parochiële Beleidsadviesgroep Diaconie (BAD) coördineert, stimuleert en adviseert binnen het pastorale werkveld diaconie. Er is ruimte om aandacht te geven aan thema's die lokaal of parochie breed spelen. Belangrijk is de verbinding met andere groepen om te werken en helpen waar lacunes zijn.

Door het stimuleren van deelname aan de Voedselbank Oost Achterhoek en aan korte projecten, zoals Stichting Present Achterhoek en Nederland Doet, kan het diaconaal bewustzijn groeien. Acties

voor missionarissen en bijvoorbeeld de Filipijnse priester Father Dave Capucao verkleinen afstand en maken ons bewuster van de wereldkerk.

De bestaande (lokale) diaconale werkgroepen gaan nauwer samenwerken.

De Bisschoppelijke Adventsactie en de Vastenactie worden beiden geïndiceerd door de BAD met één keuze voor een project in de hele parochie.

PCI

De BAD weet zich gesteund weten door de PCI die zich vooral richt op individuele (materiële) noden (zie 2.1.6). Het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochiële Caritasinstelling in de Nederlandse Kerkprovincie wil een goed middel zijn om de caritasbesturen en de geloofsgemeenschappen te stimuleren bij hun taak op het gebied van de caritas.

Diaconale collectes

Collectes in de kerk kunnen het diaconale karakter van de liturgie beter uit de verf laten komen. De diaconale collectes worden conform het collecteschema van het bisdom gehouden.

2.3 Pastorale nabijheid in lokale geloofsgemeenschappen

Het lokale kerkzijn wordt door de geloofsgemeenschap zelf vorm en inhoud gegeven afhankelijk van de eigen mogelijkheden en wensen, een en ander binnen het kader van het pastorale beleid. Daar waar het locaties zelf lukt om drager te zijn van pastoraat, alleen of in samenwerking met andere locaties, ziet het pastorale team toekomstkansen voor lokale geloofsgemeenschappen. Dit geldt voor alle locaties van de parochie, maar in het bijzonder voor die locaties waarvan het kerkgebouw aan de eredienst wordt onttrokken. Bij het proces van sluiting dient niet alle aandacht te gaan naar het kerkgebouw, maar vooral ook naar de 'binnenkant van het geloof'.

Lokaal geloven richt zich op kleine initiatieven en projecten die op lokaal niveau geloofsgetuigenis, onderlinge verbondenheid en diaconale inzet - omzien naar elkaar - bevorderen. Ook het zgn. omgekeerde huisbezoek – het uitnodigen en in gesprek gaan met een lid van het pastoraal team – kan lokaal of in samenwerking met meerdere locaties een plek hebben.

Enkele vrijwilligers nemen lokaal initiatief en onderzoeken welk programma hiervoor mogelijk en wenselijk is.

Oecumene

In de lokale gemeenschappen ontmoeten christenen elkaar uit verschillende tradities. Dat gebeurt niet alleen in het gewone dagelijkse leven, maar ook bij diaconale acties of op geëigende momenten, biddend en vierend. Oecumenische samenwerking zien wij vooral als pastoraat van nabijheid dat lokaal vorm en inhoud krijgt.

2.4 Pastoraal ondernemerschap - innovatief pastoraat

De omslag van onderhoudspastoraal naar missionair zijn vraagt tijd en houdt een cultuurverandering in. Hierbij gaat het om experimenten en verkenningen met het oog op gemeenschapsvorming, groei of verdieping van geloof en vernieuwing van de parochie en haar maatschappelijke relevantie. Het gaat dan om (kortlopende) projecten of een vaste activiteit van de parochie, hetzij in de lijn van de kerntaken of in de lijn van de pastorale lokale zorg en nabijheid.

Project geloven en kerk-zijn in de geloofsgemeenschap van Winterswijk

Het pastorale team en het parochiebestuur starten met de lokale geloofsgemeenschap een project op om de vitaliteit in beeld te brengen. Het gaat om de vraag hoe in deze plaats, gelokaliseerd in het

centrum van het winkelende publiek, met een regiofunctie, de katholieke -diaconale- presentie kan worden vergroot. Samenwerking met bestaande organisaties is van belang. De Parochiële Caritas Instelling is een van deze partijen. Kunnen we komen tot nieuwe impulsen rond kerk en geloven in de geloofsgemeenschap van H. Jacobus in Winterswijk? Het project kan met externe begeleiding worden opgestart. Er wordt financiële ruimte voor vrijgemaakt.

Vrijwilligersbeleid en toerusting vrijwilligers

Er is nieuw vrijwilligersbeleid in ontwikkeling. Een onderdeel daarvan is het opzetten en aanbieden van vorming en toerusting van vrijwilligers. Het pastorale team zal in beeld brengen welke vaardigheden en kennis voor pastorale vrijwilligers functies gewenst zijn. Een toerustingsaanbod zal daarop worden afgestemd. De werving van (nieuwe) vrijwilligers zal voortdurend aandacht behoeven.

Jongereengroep "M-25"

De groep voor jongeren van 13 tot 18 jaar "M-25" verwijst naar het 25ste hoofdstuk van het Matteus-evangelie waar de zgn. "zeven werken van barmhartigheid" worden gemeld. M-25-groepen zetten zich vanuit de katholieke inspiratie in voor mensen in nood.

Jongeren ondersteunen in hun eigen zoektocht in een open sfeer via activiteiten die aansluiten bij hun belevingswereld. Ze vormen een open groep waar iedereen welkom is en ervaren dat in het omzien naar elkaar een ontmoeting kan ontstaan met jezelf, met de ander en met God.

Kinderwoorddienst en kinderoppas in het eucharistisch centrum

De uitwerking hiervan houdt verband met het creëren van een door en voor jonge ouders toegankelijke ontmoetingsmogelijkheid in het eucharistisch centrum, zodat jonge ouders samen de mogelijkheid hebben op zondagochtend te vieren en met elkaar in contact te komen.

Pastorale activiteiten in of bij het eucharistisch centrum

In het verlengde van het zojuist vermelde zal de ontmoetingsmogelijkheid bij het eucharistisch centrum meer de plek worden waar parochie-brede pastorale activiteiten onderdak zullen vinden.

2.5 Ontmoeten en samenwerken in de parochie

We vinden het belangrijk om mensen samen te brengen en te benadrukken dat zij deel uitmaken van een groter geheel, de parochie. Specifieke activiteiten die daarop gericht zijn worden ontplooid:

- a. een jaarlijkse Paulus-Ludger parochie dag.
- b. een jaarlijkse vrijwilligers-themadag waarop vrijwilligers worden bedankt, toegerust en er gelegenheid is voor onderlinge ontmoeting en uitwisseling.
- c. een jaarlijkse startviering en ontmoeting aan het begin van het nieuwe parochieseizoen in september/oktober.

3. Pastorale organisatie

3.1 Beheercommissies en pastoraat

Hoe houden we contact met elkaar? Leden van het pastoraal team en parochianen dragen gezamenlijk het pastoraat in het geheel van de parochie. Zowel het aantal pastores als het aantal pastorale kadervrijwilligers zien we afnemen. Bovendien hebben niet alle lokale geloofsgemeenschappen een pastoraatsgroep kunnen bemensen.

Daarom zetten we de transitie in waarbij de pastoraatgroepen van de St. Ludgerparochie en het Breed Pastoraal Overleg van de St. Paulusparochie een nieuw platform gaan vormen ten dienste van het pastoraal team. We spreken over één (beoogde) parochie HH. Paulus en Ludger, met 16 geloofsgemeenschappen, waaronder 6 kerklocaties.

Elke geloofsgemeenschap zorgt voor de minimale bezetting van de beheercommissie, voorheen locatieraad genoemd, en tenminste één pastoraal coördinator.

Alle pastorale coördinatoren vormen samen de Pastorale Coördinatie Commissie (PCC).

De coördinatoren hebben nauw contact met het pastorale team bij de opzet en uitvoering van het parochiële en lokale pastorale programma.

Ook geloofsinhoudelijk zullen ze elkaar bemoedigen en inspireren.

3.2 Pastorale Coördinatie Commissie (PCC)

In elke lokale geloofsgemeenschap van de parochie wordt volstaan met één of meer personen die staan voor de goede afstemming en voortgang van de lokale activiteiten in het kader van de pastorale nabijheid. Een pastoraal coördinator wordt aangesteld door het pastoraal team op voordracht van de beheercommissie. De leden van de PCC ondersteunen het pastoraal team op parochieel niveau bij de coördinatie van het pastoraat in de parochie.

In hoofdstuk 2.2 wordt beschreven dat het hier gaat om het ondersteunen van het pastorale team bij het uitvoeren van de met name de kerktaken en het lokale coördineren daarvan:

- rond liturgische vieringen betreft dat de koster, lectoren, koren, vrijwilligers die voorgaan in (gebeds-) vieringen, avondwake, uitvaart;
- rond catechetische activiteiten als voorbereiding en viering van doopsel, eerste communie, vormsel en andere activiteiten;
- rond diaconale activiteiten betreffende de zorg en aandacht voor mede-parochianen;
- rond afstemming met het lokale en het centrale parochiesecretariaat.

Zij functioneren ook als 'oog en oor' voor het pastorale team met betrekking tot de lokale behoeften tot pastorale zorg en zitten in de haarvaten van de gemeenschappen.

Er kunnen lokaal en in samenwerking met andere geloofsgemeenschappen groepen zijn voor bijvoorbeeld zieken- en ouderenbezoek, ziekencommunie thuis, rozenkransgebed en Caritas. Al deze groepen staan in het teken- en in dienst van het realiseren van de lokale geloofsgemeenschap. Het accent ligt op de lokale ontmoeting en contacten.

De leden van de PCC sturen de personen en groepen aan die in de lokale geloofsgemeenschappen activiteiten in het kader van de pastorale nabijheid uitvoeren.

Het pastoraal team en de leden van de PCC komen tenminste 2x per jaar samen en zoveel vaker als gewenst is. Een huishoudelijk reglement wordt door het parochiebestuur vastgesteld.

Van een lid van de PCC, vragen wij

- de bereidheid om leerling te willen zijn op basis van doopsel en vormsel
- openheid voor nieuwe ontwikkelingen en initiatieven
- een sterke verbondenheid met de R.K.-kerk
- goede communicatieve en leidinggevende vaardigheden
- een open en respectvolle, gastvrije en sociale instelling
- commitment aan het pastorale en bestuurlijke beleid, gericht op parochie-brede samenwerking.

3.3 Centraal parochiesecretariaat

Het centraal parochiesecretariaat vervult een steeds grotere rol in de ondersteuning van het pastorale werk ten dienste van het pastoraal team. Aanmeldingen voor sacramenten, aanvragen voor bezoek, vragen e.d. lopen steeds meer langs dit kanaal dat nauw samenwerkt met de lokale secretariaten. In deze beleidsperiode wordt het secretariaat steeds meer een spil.

4. Tot slot

“Als de kerk in de toekomst beter bestuurd wordt, een mooiere liturgie kent en een meer diepzinnige theologie, maar niet méér geloof, hoop en liefde, dan is het allemaal voor niets” (Karl Rahner).

Terwijl de katholieke kerkelijke structuren in Europa op instorten staan, proberen kerkmensen te redden wat er te redden is. De situatie dringt bij velen niet door. Plaatselijk is er grote inzet, edelmoedigheid en vastberadenheid voor het behoud van het kerkgebouw, een koor of een viering. Intussen wordt de basis gelegd voor de kerk van de komende jaren. Door alle hectiek, vergaderen en nota's bestaat het gevaar het zicht te verliezen op waar het eigenlijk om gaat.

Deze tijd, waarin ook nog eens de coronapandemie zorgt voor ingrijpende en blijvende veranderingen, wordt een tijd van resetten.

Reorganisaties en kerkstructuren zijn feitelijk slechts hulpmiddelen voor waar het werkelijk om gaat en waar de Heer op wijst: geloof, hoop en liefde in de harten van mensen. Dat begint met leerling willen zijn van Jezus.

Al onze regelingen en goede bedoelingen en inzet zullen dit doel moeten dienen wil het huis de stromen en stormen doorstaan. Dat wij mogen zijn als die verstandige mens, die zijn huis op rotsgrond bouwde (Mt. 7, 24).

Het fundament van ons geloof blijft de ijkbasis.

Jezus Christus is dezelfde, gisteren, vandaag en tot in eeuwigheid (Hebr. 13, 8).

Hij is het fundament waar 't op aan komt.

+++

